

Настанова зі стрілецької справи. Ручні гранати

Настанова зі стрілецької справи призначена для підготовки особового складу Збройних Сил України, який має на озброєнні ручні гранати.

Настанову розроблено в Головному управлінні бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України.

РОЗРОБЛЕНО МІНІСТЕРСТВОМ ОБОРОНИ
УКРАЇНИ ТА ГОЛОВНИМ УПРАВЛІННЯМ БОЙОВОЇ
ПІДГОТОВКИ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК

НАСТАНОВАЇ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ РУЧНІ ГРАНАТИ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

УДК 623.455.8
Н 32

Настанова зі стрілецької справи. Ручні гранати. — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 54 с.

ISBN 978-611-01-2723-3

Настанова зі стрілецької справи призначена для підготовки особового складу Збройних Сил України, який має на озброєнні ручні гранати.

Настанову розроблено в Головному управлінні бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України.

ISBN 978-611-01-2723-3

© «Центр учбової літератури», 2022.

ЧАСТИНА ПЕРША

ПРИЗНАЧЕННЯ, БУДОВА, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ ГРАНАТ, ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ, ДОГЛЯД ТА ЗБЕРІГАННЯ

Загальні відомості

1. Ручні осколкові гранати (мал. 1) призначаються для поразки уламками живої сили противника у ближньому бою (при атаці в окопах, укриттях, населених пунктах, в лісі, в горах і т. п.).

На озброєнні в Збройних Силах України є:

ручна граната РГД-5;

ручна граната РГ-42;

ручна граната Ф-1;

ручна граната РГН;

ручна граната РГО.

В залежності від відстані розлітання осколків гранати діляться на наступальні та оборонні.

Ручні гранати РГД-5, РГ-42 і РГН відносяться до наступальних гранат. Гранати Ф-1 і РГО – оборонні.

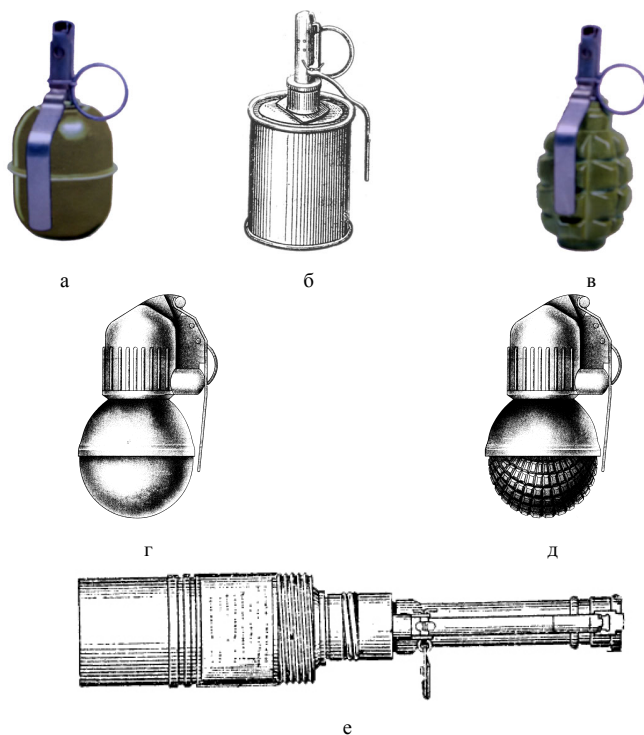
Ручні осколкові гранати комплектуються модернізованим запалом до ручних гранат (УЗРГМ 1, УЗРГМ-2).

Капсула запалу загорається в момент метання гранати, а вибух її відбувається через 3,2 – 4,2 с. після метання. Датчик цілі запалу до РГН, РГО спрацьовує при ударі гранати об перешкоду.

Гранати РГД-5, РГ-42, РГН і Ф-1 безвідмовно вибухають при падінні в грязюку, сніг, воду і т. ін. Під час вибуху утворюється велика кількість осколків, що розлітаються в різні боки. Осколки гранат РГД-5 і РГ-42 володіють енергією, що необхідна для поразки живої сили в радіусі до 25 м, а гранати Ф-1 – до 200 м.

2. Ручна кумулятивна граната РКГ-3 (мал. 1, е), є протитанковою гранатою і призначається для боротьби з танками та іншими броньованими цілями (самохідно-артилерійськими установками, бронетранспортерами, бронеавтомобілями.), а також для руйнування міцних перешкод і сховищ польового типу.

¹ У військах можуть зустрічатися запали УЗРГ, використовувати які забороняється. Запали УЗРГ необхідно замінити запалами УЗРГМ (УЗРГМ-2).

Мал. 1. Загальний вигляд ручних осколкових гранат:

а - РГД-5 ; б - РГ-42 ; в - Ф-1 ; г - РГН ; д - РГО ; е - ручної кумулятивної гранати РКГ-3

Ручна кумулятивна граната при влученні в ціль (тверду перешкоду) миттєво вибухає, при цьому утворюються гази, які завдяки кумулятивній воронці, збираються у вузький пучок, здатний пробити броню сучасного танка і знищити всередині нього екіпаж і обладнання. Найбільш ефективна дія гранати при ударі в ціль дном. Напрямок польоту гранати дном вперед забезпечується стабілізатором.

3. Порівняно невелика вага гранат дозволяє натренованому солдату метати їх на відстань: осколочні гранати – на 40 – 50 м; протитанкові гранати – на 15 – 20 м.

Розділ І

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНОЇ ОСКОЛКОВОЇ ГРАНАТИ РГД-5

Призначення і бойові властивості гранати

4. Ручна осколкова граната РГД-5 – граната дистанційної дії, призначена для поразки живої сили противника в період наступу і в обороні. Метання гранати здійснюється з різних положень при діях пішки і на бронетранспортері (автомобілі).

Радіус розлітання осколків гранати, які мають вбивчу силу, приблизно	25 м.
Радіус зони ефективного ураження	5 м.
Середня відстань метання гранати	40 – 50 м.
Маса спорядженої гранати	310 г.
Маса розривного заряду	110 г.
Час горіння сповільнювача запалу	3,2 – 4,2 с.

Будова гранати

5. Ручна осколкова граната РГД-5 (мал. 2) складається з корпусу з трубкою для запалу, розривного заряду і запалу.

6. **Корпус гранати** служить для розміщення розривного заряду, трубки для запалу, а також для утворення осколків під час вибуху гранати. Він складається з двох частин – верхньої і нижньої.

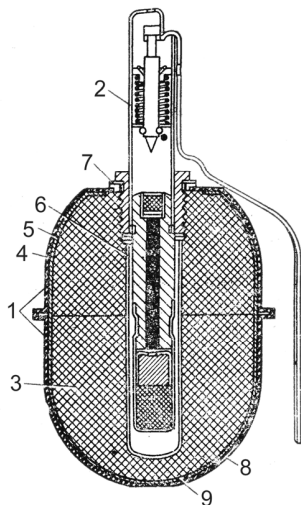
Верхня частина корпусу складається з зовнішньої оболонки, що називається ковпаком, і вкладника ковпака. До верхньої частини корпусу за допомогою манжети приєднується трубка для запалу. Трубка служить для приєднання запалу до гранати і для герметизації розривного заряду в корпусі.

Для запобігання забрудненню трубки в неї закручують пластмасову пробку.

При підготовці гранати до метання замість пробки в трубку закручують запал.

Нижня частина корпусу складається з зовнішньої оболонки, яка називається – піддоном, і вкладника піддона.

7. Розривний заряд заповнює корпус і служить для розриву корпусу гранати на осколки. Маса розривного заряду 110 грамів.

Мал. 2. Будова ручної осколкової гранати РГД-5:

1 - корпус; 2 - запал; 3 - розривний заряд; 4 - ковпачок; 5 - вкладник ковпачка; 6 - трубка для запалу; 7 - манжета; 8 - піддон; 9 - вкладник піддона.

8. Запал гранати УЗРГМ (УЗРГМ-2) – (уніфікований запал ручної гранати модернізований) призначений для вибуху розривного заряду гранати (мал. 3). Він складається з ударного механізму і власне запалу.

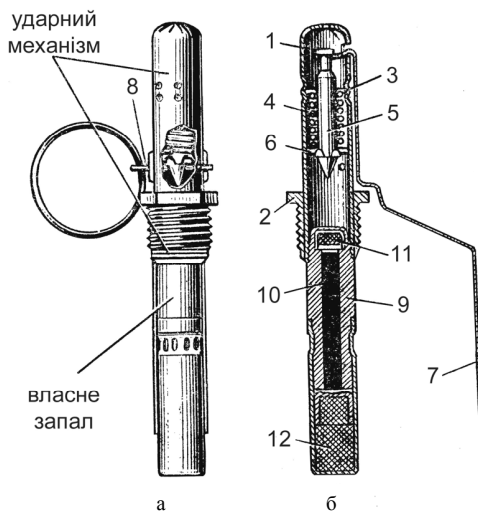
Ударний механізм служить для запалювання капсуля – запальника запалу. Він складається з трубки ударного механізму, з'єднуючої втулки, направляючої шайби, бойової пружини, ударника, шайби ударника, спускового важеля і запобіжної чеки з кільцем.

Трубка ударного механізму є основою для збирання всіх частин запалу.

З'єднувальна втулка служить для з'єднання запалу з корпусом гранати. Вона одягнена на нижню частину трубки ударного механізму.

Направляюча шайба є упором для верхнього кінця бойової пружини і направляє рух ударника. Вона закріплена в верхній частині трубки ударного механізму.

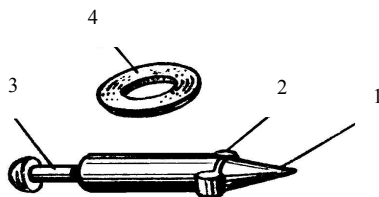
Бойова пружина служить для надання ударнику енергії, яка необхідна для наколу капсуля-запальника. Вона одягнена на ударник і своїм верхнім кінцем упирається в направляючу шайбу, а нижнім – в шайбу ударника.

Мал. 3. Запал гранати УЗРГМ (УЗРГМ-2):

*а - загальний вигляд; б - у розрізі; 1 - трубка ударного механізму;
2 - з'єднувальна втулка; 3 - направляюча шайба; 4 - бойова пружина;
5 - ударник; 6 - шайба ударника; 7 - спусковий важіль; 8 - запобіжна чека; 9 - втулка сповільнювача; 10 - сповільнювач; 11 - капсуль-запальник;
12 - капсуль-детонатор.*

Ударник (мал. 4) служить для наколу і запалювання капсуля-запальника. Він розміщується в середині трубки ударного механізму.

Мал. 4. Ударник та шайба ударника:

*1 - жало; 2 - виступи для упору шайби; 3 - проточка для вилки спускового важеля;
4 - шайба ударника*

Шайба ударника одягнена на нижній кінець ударника і є упором для нижнього кінця бойової пружини.

Спусковий важіль (мал. 5) служить для утримання ударника під час зведеного положення (бойова пружина стиснута). На трубці ударного механізму спусковий важіль тримається запобіжною чекою.

Запобіжна чека (мал. 6) проходить через отвори вушок спускового важеля і стінок трубки ударного механізму. Вона має кільце для її висмикування.

Мал. 5. Спусковий важіль та запобіжна чека з кільцем:

1 - вилка; 2 - пружина з отвором для запобіжної чеки

Мал. 6. Запобіжна чека з кільцем:

Власне запал (див. мал. 3) служить для підриву розривного заряду гранати. Він складається з втулки сповільнювача, капсуля-запальника, сповільнювача і капсуля-детонатора.

Втулка сповільнювача у верхній частині має різьбу для з'єднання з трубкою ударного механізму і гніздо для капсуля-запальника, всередині – канал, в якому розміщується сповільнювач, ззовні – проточку для сполучення гільзи капсуля-детонатора.

Капсуля-запальник призначений для запалювання сповільнювача.

Сповільнювач передає плам'я вогню від капсуля-запальника до капсуля-детонатора. Він складається з запресованого малогазованого складу.

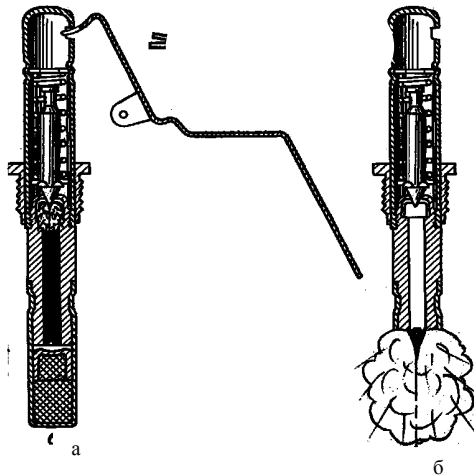
Капсуля-детонатор служить для підриву розривного заряду гранати. Він розміщений в гільзі, яка закріплена на нижній частині втулки сповільнювача.

9. Запали завжди знаходяться в бойовому положенні. Розбирати запали і перевіряти роботу ударного механізму категорично забороняється.

Робота частин і механізмів гранати

10. Перед метанням гранати. Взяти гранату з сумки, відкрутити пробку з трубки, на її місце вкрутити до відказу запал. Частини ударного механізму запалу знаходяться в такому положенні: ударник зведений тримається у верхньому положенні вилкою спускового важеля, що з'єднаний з трубкою ударного механізму запобіжною чекою. Кінці запобіжної чеки розведені і міцно тримають її в запалі.

11. При метанні гранати. Граната для метання береться в руку так, щоб спусковий важіль пальцями був притиснений до корпусу гранати. Не відпускаючи важіль, витягується запобіжна чека і граната кидається в ціль. Після витягування чеки положення частин запалу не змінюється, ударник у зведеному положенні тримається спусковим важелем, який звільнюється від з'єднання з трубкою ударного механізму, але притискається до неї пальцями руки. В момент метання гранати (мал. 7, а) спусковий важіль відлітає від гранати і звільнює ударник. Ударник під дією бойової пружини наносить удар (накол) по капсулю-запальнику і запалює його. Промінь вогню від капсуля-запальника запалює – сповільнювач (дистанційну частину запалу) і, пройшовши його, через 3,2 – 4,2 секунди передається капсулю-детонатору. Капсуль-детонатор вибухає і підриває розривний заряд гранати (мал. 7, б). Корпус гранати розривається, і осколки корпусу і запалу розлітаються в різні боки.

Мал. 7. Робота частин і механізмів запалу

1 – у момент метання гранати; 2 – після вигорання сповільнювача

Р о з д і л ІІ

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНОЇ ОСКОЛКОВОЇ ГРАНАТИ РГ-42

Призначення і бойові властивості гранати

12. Ручна осколкова граната РГ-42 – граната дистанційної дії, призначена для поразки живої сили противника при наступі й обороні. Метання гранати здійснюється з різних положень при діях у пішому порядку і на бронетранспортері (автомобілі).

Радіус розлітання осколків гранати, які мають вбивчу силу, приблизно	25 м.
Радіус зони ефективного ураження	5 м.
Середня відстань метання гранати	30 – 40 м.
Маса спорядженої гранати	420 г.
Маса розривного заряду	110 – 120 г.
Час горіння сповільнювача запалу	3,2 – 4,2 с.

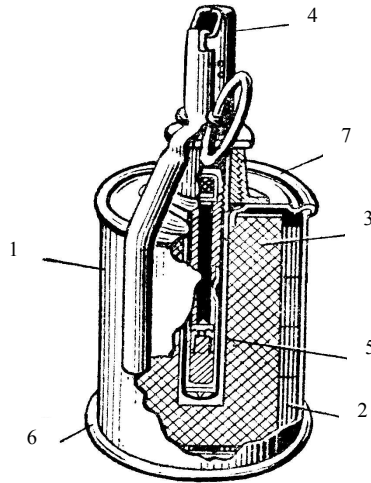
Будова гранати

13. Ручна осколкова граната РГ-42 (мал. 8) складається з корпусу з трубкою для запалу, металевої стрічки, розривного заряду і запалу.

14. Корпус гранати служить для розміщення розривного заряду, металевої стрічки, трубки для запалу, а також для утворення осколків під час вибуху гранати. Корпус циліндричний, має дно і кришку. До кришки приєднується трубка з фланцем для приєднання запалу до гранати і для герметизації розривного заряду в корпусі. При зберіганні і перенесенні гранати трубка закривається пластмасовою пробкою або металевим ковпачком.

15. Металева стрічка служить для утворення осколків під час вибуху гранати, вона скручена в 3 – 4 шари всередині корпусу. Для збільшення кількості осколків поверхня стрічки насічена на квадратики.

16. Розривний заряд заповнює корпус і служить для розриву гранати на осколки.

Мал. 8. Будова ручної осколкової гранати РГ-42:

1 - корпус; 2 - металева стрічка; 3 - розривний заряд; 4 - запал; 5 - трубка з фланцем; 6 - дно; 7 - кришка

17. Запал гранати УЗРГМ (УЗРГМ-2) призначається для під-
риву розривного заряду гранати.

Будова запалу, робота частин і механізмів гранати описана в ст.
8 – 11.

Р о з д і л І І І

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНИХ ОСКОЛКОВИХ ГРАНАТ РГН І РГО

Призначення і бойові властивості гранат

18. Ручна граната наступальна РГН і ручна граната оборонна РГО (мал. 9) призначені для поразки живої сили противника в наступальному і оборонному боях відповідно, в різних умовах місцевості в будь-яку пору року при температурі навколишнього повітря від $+50^{\circ}$ до -50° С.

Характеристики	Граната	
	РГН	РГО
Радіус розлітання осколків гранати, які мають вбивчу силу, м	24	150
Радіус зони ефективного ураження, м	8	12
Маса спорядженої гранати, г	310	530
Маса розривного заряду, г	114	92
Середня відстань метання гранати, м	25-45	20-40
Час горіння сповільнювача запалу, с	3,3 – 4,3	3,3 – 4,3

Будова гранати

19. Ручні гранати РГН і РГО складаються з гранати без запалу та уніфікованого для обох гранат ударно-дистанційного запалу.

20. Ручні гранати РГН і РГО без запалу складаються з корпусу та вибухової речовини. Гранати перших років виготовлення крім того мали детонаторну шашку, яка передавала енергію детонації від запалу до вибухової речовини.

21. Корпус ручних гранат РГН та РГО призначений для розміщення в ньому вибухової речовини, а також для утворення осколків під час вибуху.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА ПЕРША

ПРИЗНАЧЕННЯ, БУДОВА, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ ГРАНАТ, ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ, ДОГЛЯД ТА ЗБЕРІГАННЯ.....	3
Загальні відомості	3

Розділ І

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНОЇ ОСКОЛКОВОЇ ГРАНАТИ РГД-5	5
Призначення і бойові властивості гранати.....	5
Будова гранати	5
Робота частин і механізмів гранати	9

Розділ ІІ

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНОЇ ОСКОЛКОВОЇ ГРАНАТИ РГ-42	10
Призначення і бойові властивості гранати.....	10
Будова гранати	10

Розділ ІІІ

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНИХ ОСКОЛКОВИХ ГРАНАТ РГН І РГО	12
Призначення і бойові властивості гранат	12
Будова гранати	12
Будова запалу УДЗ.....	14
Дія запалу УДЗ	14

Розділ ІV

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНОЇ ОСКОЛКОВОЇ ГРАНАТИ Ф-1.....	17
Призначення і бойові властивості гранати.....	17
Будова гранати	17

Розділ V

ПРИЗНАЧЕННЯ, БОЙОВІ ВЛАСТИВОСТІ І БУДОВА РУЧНОЇ ПРОТИТАНКОВОЇ КУМУЛЯТИВНОЇ ГРАНАТИ

РКГ-3.....	19
Призначення і бойові властивості гранати.....	19
Будова гранати	19
Робота частин і механізмів гранати	23

Розділ VI

ПОВОДЖЕННЯ З ГРАНАТАМИ, ДОГЛЯД І ЗБЕРІГАННЯ... 26

Запали з тріщинами або з зеленим нальотом до застосування непридатні.....	27
--	----

ЧАСТИНА ДРУГА

ПРИЙОМИ І ПРАВИЛА МЕТАННЯ РУЧНИХ ГРАНАТ 29

Загальні положення.....	29
-------------------------	----

Розділ VII

ПРИЙОМИ І ПРАВИЛА МЕТАННЯ РУЧНИХ ОСКОЛКОВИХ ГРАНАТ 30

Розділ VIII

ПРИЙОМИ І ПРАВИЛА МЕТАННЯ РУЧНОЇ КУМУЛЯТИВНОЇ ГРАНАТИ 37

Розділ IX

НАВЧАЛЬНО-ІМІТАЦІЙНІ РУЧНІ ГРАНАТИ 40

Призначення гранат	40
Будова навчально-імітаційних гранат УРГ-Н і УРГ	41
Підготовка навчально-імітаційних гранат УРГ-Н і УРГ до метання. Прийоми і правила їх метання	42
Будова навчально-імітаційної протитанкової гранати УПГ-8	43
Підготовка навчально-імітаційної протитанкової гранати УПГ-8 до метання, прийоми і правила її метання	46
Приладдя до гранати УПГ-8	48
Запасні частини до навчально-імітаційної гранати.....	49

Додаток.....	51
---------------------	-----------

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНЕ ВИДАННЯ

НАСТАНОВАЇ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ РУЧНІ ГРАНАТИ

Підписано до друку 22.09.2022 р. Формат 60х84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 3,15. Тираж 300 прим.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

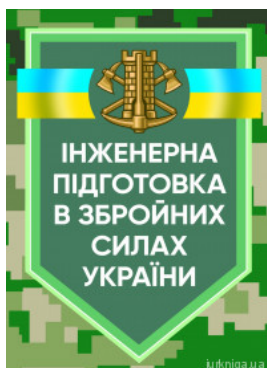
Пам'ятка снайпера.
Пам'ятка стрільця

Інженерні боєприпаси,
які використовувались
(можуть
використовуватись)
збройними силами РФ
або НЗФ на сході
України (за досвідом
проведення ООС...

Настанова зі
стрілецької справи до
30-мм автоматичного
гранатомету на станку
"АГС-17"

Інженерна підготовка в
Збройних Силах
України

Керівництво зі
стрілецької справи до
73-мм станкового
протитанкового
гранатомета (СПГ-9М)

Керівництво зі
стрілецької справи до
ручного
протитанкового
гранатомету РПГ-7В
(РПГ-7Д)

Перейти на сайт →